

Hoe stel je de psychoanalyse aanwezig in je instelling, welke obstakels heb je ontmoet en hoe ben je ermee omgegaan?

Toen mij de vraag werd gesteld deze avond iets te brengen over de manier hoe ik de psychoanalyse aanwezig stel in de instelling waar ik werk, welke obstakels ik hierbij ontmoet en hoe ik daarmee omga, antwoordde ik meteen dat ik dat met veel plezier ging doen. Het zijn vragen waar we vermoedelijk allemaal mee bezig zijn. Tijdens het werken aan de tekst en door het in dialoog treden met anderen kwam ik telkens uit op hetzelfde punt: we kunnen ons gemakkelijk verliezen in de klacht over de obstakels die we tegenkomen in de instelling, maar op deze manier het grootste obstakel van allemaal vergeten: onze eigen neurose. Hierdoor is het antwoord op de vragen die me gesteld werden dan ook telkens hetzelfde: Het is maar mogelijk de psychoanalyse aanwezig te stellen in een instelling door een eigen analyse en de controle. Ik kreeg echter de opmerking dat het niet echt een meerwaarde was om in een School voor psychoanalyse de vraag “hoe werk ik psychoanalytisch?” te beantwoorden met ‘door in analyse en in controle te gaan’. Een interessante opmerking, maar ik weet niet of ik hier mee akkoord ga. Er lijkt mij namelijk een verschil te zijn tussen getuigen ‘vanuit’ een School en getuigen ‘in’ School. Net zoals alle inzendingen voor Pipol, waar men spreekt vanuit zijn eigen singuliere casus, is dit net de manier waarop we de psychoanalyse kunnen aanwezig stellen in de instelling en ook net de meerwaarde van de psychoanalyse. Het is een oriëntatie van waaruit we spreken. Dit was de reden waarom ik de vraag had gesteld om lid te worden van de Kring voor Psychoanalyse. Toen mij tijdens één van deze gesprekken de vraag werd gesteld waarom ik dan precies lid wilde worden was één van mijn antwoorden dat de School een oriëntatie is, een oriëntatie waarin ik mij kan vinden, een oriëntatie van waaruit of waarover ik wil getuigen.

Dit is dan ook wat ik probeer te doen in de instelling. Door te spreken over verschillende casussen, de problemen die ik ervaar in het klinische werk, hoe ik daarmee omga, welke interventies er wel en niet werken, alsook via het luisteren naar collega's en vragen te stellen, mijn oriëntatie aanwezig te stellen. (Waarbij ik even terzijde wil opmerken dat de klacht kan zorgen voor een sociale band en deze mij ook noodzakelijk lijkt in een team. Op een bepaald moment was ik verdacht, omdat ik nooit aan het klagen was over mijn cliënten (want ik deed dit in mijn analyse)). Deze oriëntatie aanwezig stellen doe ik tijdens de teamvergaderingen, maar misschien nog meer en belangrijker, op informele momenten. Op deze manier kwam er bij bepaalde collega's een verschuiving van hoe ze dachten over de psychoanalyse en zijn er toch verschillende effecten geweest op het team. Waar men bij de intervisie voordien elk 30

minuten had om een volledige casus te bespreken, wordt tegenwoordig een uur uitgetrokken om meer tijd te hebben voor het verhaal van de cliënt en de mogelijkheid te laten om meer te discussiëren over de gevoerde behandeling. Ook werd het verplichte schema die op een bord stond achterwege gelaten, omdat duidelijk werd dat dit sommige vragen onmogelijk maakte 'omdat het niet in de vakjes op het bord past'. Ook de 'vakjes' van het behandelplan zijn op deze manier wat achterwege gebleven. Waar men voordien 20 minuten kon bezig zijn of een bepaalde bemerking nu onder hypotheses moest of onder klachten, wordt deze tijd nu eigenlijk ook als intervisie gebruikt. Naast wat er zich op teamniveau afspeelt, heeft het ook effecten op collega's. Zo begon er een collega zich vragen te stellen bij de effecten van het spreken over het trauma en begon bij een cliënt haar eigen nieuwsgierigheid te behandelen, wat de therapie enorm ten goede is gekomen. Een andere collega kon zich terugvinden in het 'getuige' zijn bij sommige, voor ons psychotische, cliënten en kon zich op deze manier gemakkelijker positioneren in deze begeleidingen.

Het is duidelijk dat het psychoanalytische kader een plaats gekregen heeft in het team en als meerwaarde wordt ervaren. Dit alles was volgens mij niet mogelijk geweest zonder, hoe raadt u het, een eigen analyse, die het spreken mogelijk heeft gemaakt.